

RÉGI SZAVAK ÚJ JELENTÉSEINEK FELBUKKANÁSA A XX. SZÁZADBAN

HORVÁTH LÁSZLÓ

1. Miután megtudtam, mi lesz az idei konferencia témája, és töprengni kezdtem a saját előadásomén, hirtelen felébredt bennem a kíváncsiság: vajon mennyire lehetett gyakori az a közismert és természetesnek tartott jelenség, hogy a magyar szókészletben régóta meglévő elemek az utóbbi egy-két évszázadban új jelentést vagy jelentéseket vettek fel? Melyek azok a szavak, amelyekkel ez megtörtént, s vannak-e közös tulajdonságaik, jellegzetes csoportjaik? Ezekre a kérdésekre kerestem a választ az Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen (= EWUng.) segítségével.

2. A vizsgálat megkezdéséhez szükségem volt az időbeli keretek meghatározására, mégpedig két irányból: egyfelől azt kellett eldöntennem, mi a régi szó; másfelől pedig azt, mikortól kezdve vegyem figyelembe az újabb jelentéseket. Döntéseimet nem kis mértékben befolyásolta, hogy szótári adatokkal kívántam dolgozni, tehát nem fedelkezhettem meg arról, hogy egy-egy szónak vagy jelentésnek az adatolhatósága a nyelvhasználatbeli tényleges megjelenést olykor meglehetősen nagy késéssel követheti.

Az imént említett okból a régi szavak körének meghatározására többféle út is kínálkozott. A vizsgálat irányulhatott volna például az alapnyelvekből örökölt szókincsre, esetleg kiegészítve azt a honfoglalás előtti jövevényszavakkal. A vizsgálódást azonban nem akartam egyetlen etimológiai főkategóriára szűkíteni, a honfoglalás előtti és utáni jövevények pedig nemigen különíthetők el pontosan egymástól; nem is szólva arról, hogy a belső keletkezésű és a tisztázatlan eredetű elemek viselkedése szintén érdekelt, ezek kronológiai besorolása azonban még több nehézséggel járt volna. Elhatároztam tehát, hogy más utat választok, s a korábban említett hátrány ellenére mégiscsak az adatolhatóságra hagyatkozom. Úgy döntöttem, hogy ebben a vizsgálatban régi szavaknak az EWUng. olyan címszavait nevezem, amelyeknek biztos adatuk van az első nyelvemlékes korszakból, vagyis az ómagyarból.

Mivel olyan jelentésekre voltam kíváncsi, amelyeknek a felbukkanása több évszázaddal követte a régi szavak első (biztos) adatait, kézenfekvő volt, hogy az újabb jelentéseket az újmagyar korban keressem. Az anyag szűkítésére törekedve úgy határoztam, hogy kutatásukat a XX. századra korlátozom; pontosabban: csak azok a régi szavak kerülhettek be a vizsgálandók körébe, amelyeknek van legalább egy olyan jelentésük, amely csupán a XX. századból adatolható biztosan.

Statisztikai vizsgálatra készültem, ezért szigorú határookra volt szükségem: csakis olyan szót minősíthettem réginek, amelynek legkésőbb 1526-ból van biztos adata (vagyis mindenképpen 1527 előttről); az ilyen szavak halmazát pedig úgy csökkentettem, hogy közülük csakis azokat vontam be a vizsgálatba, amelyeknek van 1901-nél nem korábbi biztos jelentésük.

Két példán szeretném bemutatni, hogyan érvényesültek ezek a válogatási elvek a gyakorlatban. – Az ismeretlen eredetű *lidérc* főnévnek az abszolút első, egyben biztos adata 1405 körüli. Jelentését ('rossz szellem, démon') az EWUng. a bizonytalanság kérdőjelével látja el, és biztosként 1527-ből közli. A lexéma 7. jelentése a XX. századból való (1943: 'satnya csirke'). Bekerülhet-e a szó a statisztikai vizsgálatba? Igen, hiszen a kíváncsi az ómagyar kori biztos adat; azt, hogy jelentése is biztos legyen már az ómagyarban, nem követeltem meg. – A finnugor korból örökölt *mál* főnév első két jelentése az ómagyarból való (1. 1156: 'hegyoldal'; 2. 1275: 'állat hasi része; madár begye'). Igaz, a 3. jelentés ('part') már 1613-ban feltűnik, de a bizonytalanság kérdőjelével ellátva; biztosként csupán 1969-ből adatolható. A *mál* tehát szintén bekerülhetett a vizsgált lexémák közé.

Az időbeli korlátok mellett nagyon fontos a forrással kapcsolatos is: kizárólag az EWUng. adataira támaszkodtam, a szótárból hiányzó jelentések tehát a vizsgálatban sem kaptak helyet. Hiába használjuk ma gyakran például a finnugor korból örökölt *egér* főnevünket a számítógéppel kapcsolatos jelentésben, ezt az EWUng. még nem vette fel, így én sem szerepeltetem a statisztikámban. S hogy másféle példát is említsek: a *király* főnév nem maradhatott ki felmérésem szereplői közül, melléknévvé válását (a fiatalok által lépten-nyomon használt 'nagyszerű' jelentésben) viszont etimológiai szótárunk még nem regisztrál(hat)ta, ezért én sem foglalkoztam ezzel az újdonsággal.

Az elmondottakhoz érdemes még hozzáfűznöm, hogy az EWUng.-ban meglévő szavak közül csak a címszói (fő- vagy alcímszói) rangúakat vettem számításba, mivel a szótár csupán ezeknek a jelentéseit dokumentálta részletezve, a szótörténetben közölt származékokét, az etimológiai adalékokét stb. nem.

3. Az EWUng. mutatókötetében olvasható statisztika szerint (1997: 159) a szótárban 9855 főcímszó és 4197 alcímszó, tehát összesen 14 052 címszói rangú elem található. Közülük 278 (1,98%) felelt meg ismertetett feltételeimnek. (Bevallom: munkám megkezdése előtt ennél jóval kisebb arányra számítottam.)

A 278 címszó jelentéseit tanulmányozva olyan közös tulajdonságokat kerestem, amelyeket figyelembe véve reményem lehetett arra, hogy összefoglalóan jellemezhessem ezt a készletet, és kirajzolódjék néhány jellegzetes csoport. A legtermészetesebb az lett volna, ha a tipikusan jelentéstani szempontokat részesítem előnyben, s azt igyekszem felderíteni, hogy a XX. századi jelentések bővülésről vagy szűkülésről tanúskodnak-e, metaforával vagy metonimiával keletkeztek-e, elvontabbak-e a korábbiaknál stb. Kíváncsiságom azonban inkább arra ösztönzött, hogy annak nézzek utána, hogyan és mennyire függ össze a régi szavak új jelentéseinek XX. századi felbukkanása e szavak eredetével, szociolingvisztikai státusával és szófajával.

a) Az eredet meghatározásában az EWUng.-beli minősítéseket követtem, még azokban az (igen ritka) esetekben is, amelyekben nem egészen értek velük egyet. A kategóriák elnevezésében, elkülönítésében, összevonásában és csoportosításában lényegében ugyanazt az utat jártam, mint egy korábbi, használati statisztikai elemzésemben (Horváth 2000), így a szempontok és módszerek ismertetését – ez amúgy sem férne bele előadásom kereteibe – itt mellőzhetem. A terjedelmi korlátok azt sem engedik meg, hogy a származási statisztikához kapcsolódva bemutassam az egyes eredet-kategóriák egy-két képviselőjét, ezt a hiányt azonban az előadás későbbi szakaszaiban szereplő példaanyag valamelyest enyhíti.

1. táblázat: Etimológiai statisztika

Eredet	Szószám	%
uráli	6	2,16
finnugor	7	2,52
ugor	3	1,08
ősi, de tisztázatlan rétegből	2	0,72
ősi örökség magyar képzővel	8	2,88
ősi összesen	26	9,35
származék	21	7,55
fiktív fő származéka	9	3,24
elvonás	1	0,36
szilárdulás	3	1,08
szófajváltás	10	3,60
szóhasadás	2	0,72
összetétel	6	2,16
onomatopoetikus	8	2,88
belső, de keletkezés módja tisztázatlan	10	3,60
belső összesen	70	25,18
iráni	2	0,72
török	22	7,91
német	12	4,32
latin	13	4,68
olasz	7	2,52
román	2	0,72
szláv	69	24,82
több nyelvből	1	0,36
vándorszó	6	2,16
jövevény, de átadója tisztázatlan	3	1,08
jövevénytörzs magyar képzővel	1	0,36
jövevény összesen	138	49,64
bizonytalan	15	5,40
vitatott	14	5,04
ismeretlen	15	5,40
tisztázatlan összesen	44	15,83
Összesen	278	100,00

Az 1. táblázatból látható, hogy a vizsgált készletnek a fele (tágabb értelemben vett) jövevénytörzs, a negyede pedig belső keletkezésű. Az alapnyelvi örökség részesedése 10% alatti, a tisztázatlan származású elemeké pedig 16%. Ezek az adatok természetesen akkor válnak beszédesebbé, ha tudjuk, milyenek az eredetkategóriák arányai az EWUng. egészében. Erre vonatkozólag a viszonylag legjobb összehasonlítási alap Keresztes László felmérése (1998: 386), amely szerint a szótárban a főkategóriák

százalékarányai a következők: ősi 6,06; belső 35,35; jövevény 53,21; ismeretlen 5,38. Az összevetéskor azonban figyelembe kell venni a szemléleti-módszerbeli háttér: – Keresztes az egyes szócikkekhez rendelt egy-egy etimológiai minősítést, míg én nem a szócikk egészét, hanem a vizsgált fő- vagy alcímszót minősítettem, tehát a több lexémát összefogó szócikkek (szócsaládok) esetében ítéletünk különbözhetett; – ő a bizonytalan és a vitatott eredetű szavakat nem önálló kategóriák képviselőiként vette fel, hanem legvalószínűbb származtatásuk szerint sorolta be őket (így lett nála az ismeretlen eredetűekből főkategória); – Keresztes kategorizálási elveivel egyébként sem értek teljesen egyet (a részletekhez vö. Horváth 2000: 178–9).

Mindezek ellenére egyáltalán nem tartom érdektelennek vagy szükségtelennek az arányok egymás mellé állítását. Az általam vizsgált, 278 szó alkotta készletben az ismeretlen eredetűek aránya lényegében megegyezik a szótár egészében (Keresztes által) mérttel. Az ősi örökség részesedése valamivel nagyobb, a jövevényeké pedig kisebb, mint a teljes EWUng.-ban, de ennél fontosabb, hogy a vizsgálódásomban támasztott követelmények kedvezőtlenül érintették a belső keletkezésűek főkategóriáját.

A főkategóriákon belüli részletekre, sajnos, nem térhetek ki, de egyet feltétlenül ki kell emelnem közülük, hiszen az 1. táblázatra pillantva azonnal szemünkbe tűnik. Ez a szláv jövevénytörzsek tekintélyes részesedése, amelyet a többi kategóriáé meg sem közelít: a készlet minden negyedik tagja szláv eredetű. Mivel Keresztes szerint az EWUng. szócikkeinek 9,11%-a ilyen minősítésű, túlzás nélkül állíthatjuk, hogy a szláv eredet határozottan kedvez az „ómagyar kori adatoltság + a XX. században felbukkanó új jelentés” kombinációnak.

b) A szociolingvisztikai státus jelölése az EWUng.-ban többféleképpen történhetett. Ha a szócikkíró (illetve a szótárt készítő közösség) úgy ítélte meg, hogy az adott címszónak van (egy vagy több) olyan jelentése, amelynek használata köznyelvi és aktív, akkor a szócikk szótörténeti részében a megfelelő jelentés(ek)e)t külön jelöléssel (#) látta el. Ilyen jelentés hiányában a címszó mellé tett szimbólum árulja el a lexéma státusát ($\times$ = nyelvjárási, Δ = elavult/elavulóban lévő, $\dagger$ = kihalt). Abban az esetben, ha a szó nem tartozik az említett rétegekhez, és nincs aktív köznyelvi jelentése, akkor a szótörténeti szakaszban minősítés nélkül maradt, s legfőljebb az etimológiai rész egy-egy mondata árulhatta el hovatartozását (pl. valamelyik szaknyelv, argó).

A mostani vizsgálatban szereplő címszavak státusáról a 2. táblázattal adok összefoglaló képet.

2. táblázat: Szociolingvisztikai statisztika

Minősítés	Szószám	%
# #	24	8,63
# –	165	59,35
– #	1	0,36
köznyelvi összesen	190	68,35
nyelvjárási	27	9,71
elavult/elavuló	7	2,52
kihalt	1	0,36
minősítetlen	53	19,06
Összesen	278	100,00

A # # minősítés azt jelenti, hogy a szónak a XX. század előttről és a XX. századból egyaránt van köznyelvi jelentése. Az ilyen tulajdonságú lexémák aránya nem éri el a vizsgált készlet 10%-át. – Példaként a vitatott eredetű *duda* főnevet említem. Az 1. jelentést az EWUng. 1086-ból kérdőjellel, 1683-ból pedig biztosként közli: 'börtömlőre szerelt sípokból álló fűvös hangszer' #. A XX. századból, pontosabban 1934-ből pedig az 5. jelentés való: 'éles hangot adó jelzőszerkezet' #.

A # – kombináció azt mutatja, hogy a szónak csak a XX. század előttről van köznyelvi jelentése. A vizsgált anyagban az ilyen tulajdonságú lexémák dominálnak, részesedésük majdnem 60%-os. – Példának az uráli korból örökölt *hal* főnevet választottam. Jól ismert jelentését ('Fisch' #) 1138-ból bizonytalanként, 1192-ből biztosként hozza a szótár, míg a 2. jelentés 1963-as: 'tapasztalatlan ember, kezdő'.

Az ellenkező esetnek, a – # kombinációnak, vagyis annak, hogy éppen a XX. századi jelentés a köznyelvi, egyetlen képviselője akad: a *forint* vándorszó: 1. 1403: 'pénznem a régi Magyarországon és más országokban'; 2. 1947: 'magyar pénznem 1946 óta' #.

Összességében anyagomból kétharmadnál is nagyobb részt tesznek ki azok a szavak, amelyeknek van legalább egy köznyelvi jelentésük.

A nyelvjárásinak minősítettek részesedése 10%-nyi. Közülük példának a szláv eredetű *eplény* főnevet szemeltem ki. Ennek 1. jelentése már 1395 körülről adatolható: 'a szán két talpát összekötő keresztgerenda'. A XX. századi jelentés pedig a 3., az 1921-ben feltűnő 'vankos mint az eketaliga része'.

Elavult vagy elavulóban lévő szóból negyedannyi van, mint nyelvjárásiából. Példaként az (északi) olaszból származó *ámpolna* főnevet említem: 1. 1405 k.: 'korsó; misebor és víz tartására való edény'; 2. 1911: 'függő virágtartó; függőlámpa'.

Gyűjteményemben található egy olyan főnév is, amely az EWUng.-ban kihaltnak minősítve szerepel. Ez az *örmény*¹ származékszó. Az 1. jelentést a szótár 1211-ből kérdőjellel közli, majd 1455-ös biztos adattal erősíti meg: 'örvény; mélyvíz'. Mivel a 2. jelentés, a 'forgószél' 1921-ben bukkan fel, az EWUng. a minősítéskor hibát követett el, hiszen a XX. századból adatolható lexémát nem nevezhetett volna kihaltnak. A helyes minden bizonnyal a nyelvjárási minősítés lett volna.

A vizsgált címszókészlet csaknem 20%-ához egyáltalán nem kapcsolódik szociolingvisztikai minősítés a szótörténetben. Ilyen például a latin eredetű *alamizsna* főnév.

Ennek 1. jelentésére, a 'könyöradomány'-ra már 1372 utánról van adat, az 'elemőzsia' viszont csupán 1946-tól dokumentálható.

A szociolingvisztikai státussal kapcsolatban nincs olyan összehasonlítási alapunk, mint a Keresztes-féle etimológiai statisztika, így arra, hogy a 2. táblázat mutatta kép miben tér el az EWUng. teljes címszóállományának arányaitól, egyelőre nem tudunk felelni.

c) Az utóbbi megállapítás, sajnos, a szófajok tekintetében is érvényes. A választott készletbeli részesedésüket a 3. táblázat mutatja be.

3. táblázat: Szófaji statisztika

Szófaj	Szószám	%
ige	41	14,75
főnév	187	67,27
melléknév	10	3,60
határozószó	2	0,72
többféle	38	13,67
Összesen	278	100,01

Látható, hogy az itteni címszavaknak több mint kétharmad része főnév. Az eddig hozott példáim mindegyike ehhez a szófajhoz tartozik. – A sort most a déli szláv, valószínűleg szerbhorvát eredetű *király*-lyal toldom meg. Ennek az 1. (és legismertebb) jelentése nagyon régóta, már 1018 körülről adatolható: 'uralkodói rang' #. A 2. és a 4. jelentést szintén a köznyelviség #-jével közli az EWUng.: 1650–3: 'sakkbeli király'; 1720: 'király mint kártyafigura'. Az 5. jelentés való a XX. századból, pontosabban 1910 előtről: 'a legmagasabb tekebábu'. A 3. jelentés, az 1694-es 'a hasonlók között a legkiválóbb valaki/valami' pedig azért érdekes, mert ez az összekötő kapocs az 1. jelentés és az előadásomban már szóba hozott, a közelmúltban lejátszódott melléknevesülés között.

Az igék részesedése 15%-os. A legrégebbiről adatolt képviselőjük az uráli korból örökölt *megy*. Ennek 1. jelentése 1055-ből való: 'halad, vezet <út, folyó>'; a 2. pedig, amely egyben a köznyelvek közül a legkorábbi, a XIII. század elejéről dokumentálható: 'megy, halad <élőlény, jármű>' #. A 8. az, amelyik a XX. században, méghozzá annak a második felében, 1961-ben bukkan fel: 'illik vmihez' #.

Melléknévből negyedannyi van, mint igéből. Példának a gyűjteményem egyetlen olyan lexémáját szemeltem ki, amely elvonással keletkezett. A *mord* 1. jelentése 1495 előtti adatolású: 'komor, mogorva'; a 3. viszont csak 1935-ös: 'borús <idő>'.

A mindössze két határozószó közül az egyik a nyelvjárásnak minősített *váltigen*: 1. 1510 k.: 'nagyon; huzamosan'; 2. 1936: 'alkalmasint, körülbelül'. Véleményem szerint az utóbbiban a szó inkább partikulának látszik; igaz, ezt a szófaji minősítést az EWUng. (még) nem alkalmazta. – Kevésbé érthető, hogy a másik határozószó, a *szemben* (a *szembe* alcímszava) miért nem minősül névutónak is. A XX. század újdonságaként feltűnő jelentés valójában ugyancsak a névutót reprezentálja: 5. 1911: 'vki/vmi iránt' #.

Több szófajú lexémából majdnem annyi van a készletben, mint igéből. – A legjellemzőbb természetesen a melléknév-főnév kettős. Ezt most a latin eredetű *dupla* példáján szemléltetem. A melléknévi jelentések a XVI–XVII. századból valók: 1. 1515: 'finom, valódi'; 2. 1552: 'kettős; kétszeres' #; 3. 1667: 'teljes <virág(zat)>'. A főnéviek újabbak, sőt kettő is XX. századi: 1. 1845: 'kétsővű puska'; 2. 1902: 'a legfinomabb lisztfajta'; 3. 1947: 'nagy adag feketekávé' #. – A legtöbb szófaja (öt) az *egy* címszónak van: számnév, névmás, névelő, melléknév, főnév. Az összesen 12 jelentésből csak a melléknévi 6. a XX. század újdonsága: 1935: 'csupa, merő'.

4. A rövid etimológiai, szociolingvisztikai és szófaji szemlét követően érdekeséggé kívánok szeretném még bemutatni gyűjteményemnek néhány olyan tagját, amelynek kiemelt szerep jut.

A legrégebbi, bár bizonytalan adata az ismeretlen eredetű és szociolingvisztikai minősítés nélküli *kürt*-nek van: 1. 950 k.: ? 'fűvös hangszer', 1245: 'ua.'; [...] 8. 1919: 'autóduda; gyári sziréna'. – A legrégebbi biztos adatok egyike az alánból átvett *hid*-é: 1. 1009: 'közlekedési híd' #; [...] 4. 1913: 'fogpótlás' #; 5. 1932: 'testhelyzet bizonyos sportágakban <birkózás, torna>'. Az elsőségen egy honfoglalás előtti török jövevényszó, az *alma* osztozik vele: 1. 1009: 'almafa'; 2. 1225: 'alma mint gyümölcs' #; 3. 1972: <mint tagadó kifejezés: nincs, semmi>.

A régi, vagyis még az ómagyarból dokumentálható szavak körébe alig fér be a latinból átvett, szociolingvisztikailag minősítetlen *perzsa*: 1. 1526: 'perzsa ember'; 2. 1912: 'perzsaszőnyeg'; a melléknévi 'perzsa' 1604-ben tűnik fel. – Az a lexéma pedig, amelyik a másik feltételnek, vagyis egy új jelentés XX. századi felbukkanásának csak épphogy felel meg (2. jelentésével), a szláv eredetű, talán a szerbhorvátból vagy a szlovénből származó *akol*: 1900–1: 'több varsából álló halászeszköz'. A régi, 1. jelentés: 1086: ? 'karám; ól' #, 1193: 'ua.'.

A négy legújabb adatolású jelentés 1978-ból való. Közülük hármat Kolozsvári Grandpierre Emilnek egy Magyar Nyelvőr-beli cikke nyomán közöl az EWUng., a *tömény*-ét pedig a Nyelvtudományi Intézetben készülő Nagyszótár cédulaanyagából átvéve. Itt most a négy szónak csak ezt az egy-egy jelentését adom meg (a szótárbeli sorszámmal): – *csíp* (az ige valószínűleg ősi örökség a finnugor korból): 8. 'kellemesnek, vonzónak tart'; – *oszt* (bizonytalan eredetű ige, talán ősi örökség; a tő talán a finnugor korból való, képzővel a magyarban): 7. [*ki~*] 'alaposan ad <szidást, büntetést>'; – *tégla* (latin jövevényszó): 3. 'beépített ügynök, spicli'; – *tömény* (honfoglalás előtti török jövevényszó): főnévi jelentései közül az 5. ez: 'nagy alkoholtartalmú ital'.

Az újként jelentkező XX. századi jelentések közül a legtöbbel (összesen héttel) a vitatott eredetű *csóka* büszkélkedhet. Főnévi jelentéseiből az 5–10. tartozik ide: 5. 1907: 'varjú'; 6. 1908: 'sötét hajú gyermek'; 7. 1910: 'lúd'; 8. 1941–2: 'kis fekete folt a birkán'; 9. 1950 k.: 'holló'; 10. 1957: 'mocsári kosbor'. A melléknéviékből pedig a 3. ilyen: 1937: 'sötét szőrű <szarvasmarha>'. (A főleg a fiatalabb korosztályok beszédében élő 'fickó' jelentés nincs meg a szótárban.)

Ha a XX. századi jelentésekhez a régebbieket is hozzáadjuk, akkor az ugor korból örökölt *húz* ige a listavezető. A XIII. század közepétől kezdve a XIX. század közepéig az EWUng. 18 jelentést sorol fel, köztük néhány köznyelvit is. A XX. század elején csatlakozó 19. jelentés viszont nem ilyen: 1904: 'ugrat, bosszant'.

5. Kétségtelen, hogy vizsgálódásom eredményei csak az EWUng. teljes címszó-anyagára kiterjedő felmérés után lennének megfelelően értékelhetők. Szerintem a szociolingvisztikai minősítések és a szófajok statisztikája mellett a címszavak etimológiai minősítésének részben kiigazított, megújított statisztikai feldolgozására is szükség lenne. A most elhangzott előadást egyrészt adaléknak, előkészítésnek szántam a teljesebb felméréshez; másrészt igyekeztem olyan példákat bemutatni, amelyek az egyetemi oktatásban felkelthetik a hallgatók érdeklődését az etimológia és a történeti jelentésről.

IRODALOM

- EWUng. = Benkő, Loránd szerk. 1993–1997: *Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen* **1–3**, Budapest, Akadémiai Kiadó.
- Horváth László 2000: Etimológiai kategóriák arányai mai elbeszélésekben, *Magyar Nyelv* **96**, 170–81, 316–32.
- Keresztes, László 1998: Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen, Ismertetés, *Acta Linguistica Hungarica* **45**, 383–8.
- Kolozsvári Grandpierre Emil 1978: Betakarítás, *Magyar Nyelvőr* **102**, 148–52.